

Stručný prehľad vybraných častí **Zákona 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla** a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V prehľade sú autorom vybraté a zvýraznené niektoré časti a paragrafy Zákona 381/2001 Z.z., ktoré napomôžu orientácii sa v danom zákone a dajú odpoveď na najčastejšie otázky spojené s poznaním práv a povinností jednotlivých účastníkov právnych vzťahov určených týmto zákonom.

(informácie obsiahnuté v týchto materiáloch a v týchto stanoviskách majú výlučne iba všeobecnú povahu, nie sú poskytovaním právnych služieb a teda nezakladajú zodpovednosť autorov tejto stránky za jej obsah.)

ZÁKON

381/2001 Z.z.

zo 4. septembra 2001

o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Čl. I

PRVÁ ČASŤ

§ 1

Predmet úpravy

(1) Tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov (ďalej len "kancelária").

§ 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) **motorovým vozidlom** samostatné nekoľajové vozidlo s vlastným pohonom, ako aj iné nekoľajové vozidlo bez vlastného pohonu, pre ktoré sa vydáva osvedčenie o evidencii vozidla, technické osvedčenie vozidla alebo obdobný preukaz,
- d) **poisťovateľom** poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu alebo zahraničná poisťovňa, ktorá je oprávnená vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky na základe osobitného predpisu,
- e) **poistníkom** ten, kto uzavrel s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti (ďalej len "poistná zmluva"),
- f) **poisteným** ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti,
- g) **poškodeným** ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona,
- h) **škodovou udalosťou** skutočnosť, ktorá môže byť dôvodom vzniku práva poškodeného na plnenie poisťovateľa alebo kancelárie,
- i) **poistnou udalosťou** vznik povinnosti poisťovateľa alebo kancelárie nahradiť vzniknutú škodu,
- j) **prevádzkovateľom motorového vozidla** fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom,
- k) **orgánom evidencie vozidiel** okresný dopravný inšpektorát,

§ 3

Povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu

(1) Povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, /6a/ v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu má nájomca.

(3) Osoba, na ktorú sa vzťahuje povinnosť uzavrieť poisťnú zmluvu podľa odseku 1, je povinná uzavrieť poisťnú zmluvu najneskôr v deň prvého použitia motorového vozidla.

/6a/ Držiteľ vozidla je povinný osobne oznámiť na okresnom dopravnom inšpektoráte, kde je jeho vozidlo evidované, a) prevod držby vozidla na inú osobu,

§ 4

Rozsah poistenia zodpovednosti

(1) Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

(2) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,
- d) ušlého zisku.

(3) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom 6b) uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

(4) Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 7

Limit poisťného plnenia

(1) Limit poisťného plnenia je najvyššia hranica poisťného plnenia poisťovateľa pri jednej škodovej udalosti. Limity poisťného plnenia musia byť uvedené v poisťnej zmluve.

(2) Ak tento zákon neustanovuje inak, limit poisťného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej

- a) 5 000 000 EUR za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) a náklady podľa § 4 ods. 3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených,
- b) 1 000 000 EUR za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d) bez ohľadu na počet poškodených.

(3) Ak je súčet nárokov viacerých poškodených vyšší ako limit poisťného plnenia podľa odseku 2 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťnej zmluvy, poisťné plnenie sa každému z nich znižuje v pomere limitu poisťného plnenia k súčtu nárokov všetkých poškodených.

§ 9

Zánik poistenia zodpovednosti

(1) Poistenie zodpovednosti okrem dôvodov ustanovených osobitným predpisom /12/ zaniká aj

- a) zánikom motorového vozidla,
- b) zápisom prevodu držby motorového vozidla na inú osobu v evidencii vozidiel, /6a/
- c) vyradením motorového vozidla z evidencie vozidiel, /13/
- d) prijatím oznámenia o krádeži motorového vozidla príslušným orgánom, /14/
- e) vrátením dokladu o poistení zodpovednosti pri motorových vozidlách, ktoré nepodliehajú evidencii vozidiel,
- f) vyradením motorového vozidla z premávky na pozemných komunikáciách 14a)
- g) zmenou nájomcu, ak je na motorové vozidlo uzavretá nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci.

(2) Poistenie zodpovednosti zaniká okamihom, keď nastala skutočnosť uvedená v odseku 1. O týchto skutočnostiach je poisťník povinný bez zbytočného odkladu informovať poisťovateľa.

(3) Po vzniku škodovej udalosti môže poisťovateľ a poisťník vypovedať poistnú zmluvu do jedného mesiaca odo dňa oznámenia vzniku škodovej udalosti poisťovateľovi. V takomto prípade je výpovedná lehota jeden mesiac odo dňa doručenia písomného oznámenia o vypovedaní poistnej zmluvy druhej zmluvnej strane. Poistenie zodpovednosti zanikne uplynutím tejto lehoty.

(4) Poistenie zodpovednosti zanikne tiež, ak poistné nebolo zaplatené do jedného mesiaca od dátumu jeho splatnosti, ak pre takýto prípad nebola v poistnej zmluve dohodnutá dlhšia lehota pre zánik poistenia zodpovednosti. Poistenie zodpovednosti zanikne uplynutím tejto lehoty.

(5) Ak poistenie zodpovednosti zanikne počas poistného obdobia pre neplatenie poistného, osoba, ktorá má povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu podľa § 3 tohto zákona, je povinná uzavrieť poistnú zmluvu na zostávajúcu časť poistného obdobia s doterajším poisťovateľom. Poistná zmluva uzavretá počas tohto poistného obdobia s iným poisťovateľom je neplatná.

§ 10

Práva a povinnosti poisteného

(1) Poistený je povinný písomne oznámiť poisťovateľovi vznik škodovej udalosti

- a) do 15 dní po jej vzniku, ak vznikla na území Slovenskej republiky,
- b) do 30 dní po jej vzniku, ak vznikla mimo územia Slovenskej republiky.

(5) Na žiadosť poškodeného je poistený povinný bez zbytočného odkladu poskytnúť údaje potrebné pre poškodeného na uplatnenie nároku na náhradu škody, najmä

- a) meno, priezvisko a trvalý pobyt poisteného alebo jeho obchodné meno a sídlo,
- b) obchodné meno a sídlo poisťovateľa, u ktorého bolo uzavreté poistenie zodpovednosti,
- c) číslo poistnej zmluvy.

§ 11

Práva a povinnosti poisťovateľa

(1) Poisťovateľ je povinný po uzavretí poistnej zmluvy vydať poisťníkovi bez zbytočného odkladu potvrdenie o poistení zodpovednosti a zelenú kartu.

(6) Poisťovateľ je povinný bez zbytočného odkladu začať prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a do troch mesiacov odo dňa oznámenia poškodeného o škodovej udalosti

- a) skončiť prešetrovanie potrebné na zistenie rozsahu jeho povinnosti poskytnúť poistné plnenie a oznámiť poškodenému výšku poistného plnenia, ak bol rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie a nárok na náhradu škody preukázaný,

b) poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odmietol poskytnúť alebo pre ktoré znížil poistné plnenie alebo poskytnúť poškodenému písomné vysvetlenie k tým uplatneným nárokom na náhradu škody, v ktorých nebol v ustanovenej lehote preukázaný rozsah povinnosti poist'ovateľa poskytnúť poistné plnenie a výška poistného plnenia.

(7) Poist'ovateľ je povinný poskytnúť poistné plnenie do 15 dní po skončení prešetrovania potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poist'ovateľa poskytnúť poistné plnenie.

(8) Ak poist'ovateľ nesplní povinnosť podľa odseku 6, je povinný zaplatiť poškodenému úroky z omeškania podľa osobitného predpisu. 15a)

(10) Ak nie je ohrozené trestné konanie podľa osobitného predpisu 15b) alebo prejednávanie priestupku, **oznamuje orgán činný v trestnom konaní alebo orgán prejednávajúci priestupok poist'ovateľovi** alebo kancelárii **na požiadanie údaje o dopravnej nehode** v rozsahu podľa osobitného predpisu, 15c) alebo mu umožní nahliadať do spisu a vyhotovovať z neho výpisy vo veci týkajúcej sa škodovej udalosti.

(11) **Ak zanikne poistenie zodpovednosti pred koncom poistného obdobia**, za ktoré bolo alebo malo byť zaplatené poistné, má poist'ovateľ nárok na pomernú časť poistného ku dňu, keď poistenie zodpovednosti zaniklo. Zostávajúcu časť poistného je poist'ovateľ povinný poistníkovi vrátiť.

(12) **Poistnú zmluvu na to isté poistné obdobie nemožno uzavrieť u iného poist'ovateľa.**

(13) Ak zanikne poistenie zodpovednosti pred koncom poistného obdobia, za ktoré bolo alebo malo byť zaplatené poistné, a v tomto poistnom období dôjde ku škodovej udalosti, z ktorej vznikla povinnosť poist'ovateľa nahradiť škodu, má poist'ovateľ právo na poistné až do konca tohto poistného obdobia.

§ 12

Nárok poist'ovateľa na náhradu poistného plnenia

(1) Poist'ovateľ má proti poistníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak

- a) **spôsobil škodu úmyselne alebo ak viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky, /15d/**
- b) **viedol motorové vozidlo bez predpísaného vodičského oprávnenia alebo v čase zákazu činnosti viesť motorové vozidlo uloženého súdom alebo iným príslušným orgánom, /16/**
- c) **spôsobil škodu motorovým vozidlom, o ktorom vedel, že jeho technická spôsobilosť nezodpovedá podmienkam na používanie v premávke na pozemných komunikáciách podľa osobitného predpisu /17/ a tento stav bol v príčinnej súvislosti so spôsobenou škodou,**
- d) **vedome zveril vedenie motorového vozidla osobe, ktorá nespĺňa podmienky na vedenie motorového vozidla podľa osobitného predpisu, /18/**
- e) **porušil povinnosť ohlásiť dopravnú nehodu podľa osobitného predpisu, /19/ ktorá je poistnou udalosťou,**
- f) **v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškani s platením poistného,**
- g) **spôsobil škodu motorovým vozidlom a bez dôvodov hodných osobitného zreteľa porušil povinnosti podľa § 10 ods. 1 až 4,**
- h) **sa odmietol po dopravnej nehode podrobiť skúške na prítomnosť návykovej látky. 15d)**

(3) **Výška náhrady poistného plnenia alebo jej časti, na ktorú vznikne poist'ovateľovi nárok podľa odseku 1 alebo 2, nesmie presiahnuť úhrn poistných plnení, ktoré poist'ovateľ vyplatil z dôvodu poistnej udalosti.**

§ 19

Pokuty

(1) **Obvodný úrad tomu, kto podľa § 3 ods. 1 neuzavrie poistnú zmluvu, uloží pokutu od 500 Sk do 100 000 Sk.**

(16,60 EUR do 3 319,40 EUR)

(3) Pri ukladaní pokuty podľa odseku 1 sa prihliada na závažnosť porušenia povinnosti a dĺžku trvania protiprávneho stavu.

